

POHJOIS- JÄITÄ- EUROOPAN KANSALLIS- PUISTOT

340 PUISTOA, MUKANA TIETOA KASVISTOSTA,
ELÄIMISTÖSTÄ, HISTORIALLISISTA
KOHTEISTA JA RETKEILYREITEISTÄ

TAMMI

*Omistettu rakkaan ystävämme ja
työtoverimme Ford Cochranin muistolle*

NATIONAL
GEOGRAPHIC

POHJOIS- JA ITÄ-EUROOPAN KANSALLISPUISTOT

340 PUISTOA, MUKANA TIETOA KASVISTOSTA,
ELÄIMISTÖSTÄ, HISTORIALLISTA KOHTEISTA JA
RETKEILYREITEISTÄ

JUSTIN KAVANAGH

SUOMENTANEET JARKKO IISAKKA,
LAURI SALLAMO JA HEIDI TIHVERÄINEN

TAMMI
HELSINKI

Alkuteos: *Complete National Parks Of Europe*

© 2020 National Geographic Society

National Geographic Partners, LLC, Washington, D.C. 20036. All rights reserved.

Reproduction in whole or in part without written permission of the publisher is prohibited.

NATIONAL GEOGRAPHIC and Yellow Border Design are trademarks of National Geographic Society, used under licence. Additional cartographic assistance provided by Mapping Specialists Ltd.

Kirjan tiedot on tarkistettu huolellisesti ja ovat tekijän parhaan tietämyksen mukaan paikkansapitäviä. Yksityiskohdat saattavat kuitenkin muuttua, eikä kustantaja ole vastuussa muutoksista tai muista virheistä ja puutteista. Matkakohteiden, hotellien ja ravintoloiden arviot ovat kirjailijan henkilökohtaisia mielipiteitä, eivätkä ne välttämättä edusta kustantajan mielipidettä.

Suomentaneet Jarkko Iisakka, Lauri Sallamo ja Heidi Tihveräinen

Suomenkielinen laitos © Tammi 2022

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

ISBN 978-952-04-4495-2

Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

Esipuhe **11**

POHJOIS-EUROOPPA **12**

Islanti **16**

Grönlanti **24**

Tanska **28**

Norja **36**

Ruotsi **78**

Suomi **104**

ITÄ-EUROOPPA **142**

Tšekki **146**

Puola **152**

Liettua **168**

Latvia **174**

Viro **178**

Valko-Venäjä **184**

Slovakia **188**

Unkari **196**

Slovenia **206**

Kroatia **210**

Bosnia-Hertsegovina **220**

Serbia **224**

Montenegro **228**

Kosovo **234**

Albania **238**

Pohjois-Makedonia **252**

Bulgaria **256**

Romania **262**

Moldova **274**

Ukraina **278**

Turkki **296**

Georgia **302**

Venäjä **308**

Kiitokset **332**

Kirjoittajasta **332**

Kuvalähteet **333**

Hakemisto **335**

Edelliset sivut: Kirkjufell (Kirkkovouri) Snæfellsjökullin kansallispuistossa, jota kutsutaan usein Islanniksi pienoiskoossa.

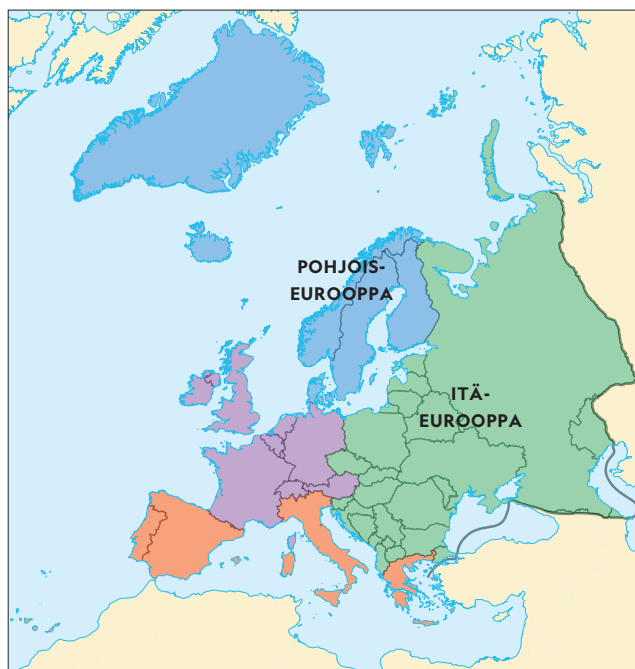
Viereinen sivu: Reviiristään tarkka viirupöllö tuijottaa tunkeilijoita kylmästi Oulangan kansallispuistossa.

ESIPUHE

Kun ensimmäinen kansallispuisto, Yellowstone, perustettiin Yhdysvalloissa vuonna 1872, siitä tuli ympäristönsuojelun suunnannäyttävä koko maailmassa. Skotlantilais-yhdysvaltalainen luonnontutkija ja ”kansallispuistojen isä” John Muir ymmärsi, kuinka paljon ihmiskunta tarvitsi vehreää luontoa, jota se utterasti tuhosi teollisen vallankumouksen tarpeisiin. ”Tuhannet väsyneet, hermo-sairaat, sivistyksen kangistamat ihmiset alkavat vähitellen huomata, että retki vuorille on kuin palaisi kotiin; villi luonto on välttämättömyys.” Ruotsi tarttui toimeen ja suojeli yhdeksän luontoaluetta vuonna 1909, minkä jälkeen muut Euroopan maat seurasivat esimerkkiä. Nykyisin Pohjois- ja Itä-Euroopassa on yli 340 kansallispuistoa, joista suurin osa esitellään tässä kirjassa.

Yli sata vuotta myöhemmin luonnontilaiset alueet ovat aiempaakin tärkeämpiä sekä ihmisille että Euroopan erämaissa asustaville eläimille: muun muassa metsot, jääkarhut, kiharapelikaanit, maakotkat, visentit, munkkiyhylkeet ja apolloperhoset elävät puiston suojelemissa elinympäristöissä. Euroopan kansallispuistot varjelevat myös kulttuuriperintöä, kuten tutkimusretkikuntien jäännöksiä Norjan Huippuvuorten ja Venäjän Ruskaja Arktikan kansallispuistoissa. Ihminen matkusti kansallispuistoihin etsimään viisautta ja henkistä voimaa luonnon syvästä rauhasta. Nykyisin kansallispuistojen kesyttämistä erämaista voi luonnonsuojelutyön ansiosta hakea lohtua ja turvaa.

| POHJOIS-EUROOPPA

POHJOIS-EUROOPPA

Pohjois-Eurooppa ulottuu pohjoisessa Atlantin valtamerellä Islannista Grönlantiin, etelässä Skandinaviaan ja idässä aina Lappiin saakka. Suuren osan vuodesta arktinen ilmasto pitelee pohjoisen karuja maisemia tiukasti jäisessä otteessaan. Talven tuiskuista ja lumen ja jään kahleista selviävät ainoastaan sisukkaimmat eläinlajit. Kansallispuistot tarjoavat kaikkina vuodenaikoina turvapaikkoja niin suurille kuin pienillekin eläimille jääkarhuista poroihin ja naaleihin. Pitkinä ja pimeinä talvina voi myös ihastella vuonomaistemien ja jäätyneiden metsien yllä kimmeltäviä yötaivaita, ja vierailut syrjäisiin puistoihin palkitaan luonnon mahdollimmalla valonäytelmällä, revontulilla.

Yllä: Jää ja kalliot ovat talvisen erämaan tunnusmerkkejä Keisari Frans Joosefin vuonossa Koillis-Grönlannin kansallispuistossa.

Edelliset sivut: Revontulet tanssivat Þingvellirin kansallispuiston yllä Islannissa.

ISLANTI

Islanti on ”tulen ja jään maa”, kylmä ja höyryävä paikka, jossa laava purkautuu ja levittäytyy hyisille, jään peittämille maille. Tuulenpieksemällä Pohjois-Atlantin saarella jäiset ja autiot tasangot sekä niiden alla liikehtivät tuliperäiset voimat synnyttivät kauan sitten taruja peikkojen ja haltioiden asuttamasta maanalaisesta valtakunnasta. Nykyään Islannin kamaran kuohuntaa valjastetaan geotermiseksi energiaksi, myös vientiin. Maan henkeäsalpaavista kansallispuistoista on tullut ympärivuotisia vetonauloja ekomatkailusta kiinnostuneille milleniaaleille. He eivät joudu pettymään: Islannin subarktisen ilmaston suuret lämpötilan muutokset luovat suotuisat olot monille harvinaisille kukille. Muuttolinnut löytävät Atlantin keskellä sijaitsevalta saarelta puolimatkan lepopaikan, ja revontulten tanssi on upea ja ajaton näky. Viime vuosikymmenen aikana matkailijoiden määrä on kasvanut valtavasti ihmisten saapuessa ihastelemaan Þingvellirin, Snæfellsjökullin ja Vatnajökullin kansallispuistojen uljaita vesiputouksia, vuolaina ryöppyäviä jokia, jäätikköjä ja jääluolia.

Viereinen sivu: Öxarárfossin vesiputous,
 Þingvellirin kansallispuisto.
 Yllä: Hautavaajoamassa sijaitseva järvi Þingvellirissä.

PINGVELLIR

Lumoava jäätikkömaisema, hautavajoama ja muinainen hallintokeskus

Pingvellirin kansallispuisto on monumentaalisen merkittävä paikka. Geologisesti puisto sijoittuu Pohjois-Amerikan ja Euraasian mannerlaattojen rajalle, joka muodostaa Atlantin keskiselänteeseen kuuluvan hautavajoaman. Historiallisesti Pingvellir taas kytkeytyy Islannin muinaiseen demokraattiseen menneisyyteen.

Puiston alueella kokoontui muinoin Islannin vapaavaltion parlamentti, Allting. Paikka oli käytössä vuodesta 930 vuoteen 1798, jolloin se siirtyi 40 kilometriä lounaaseen Reykjavíkiin (ks. tietolaatikko). Ping-

vellirillä oli myös suuri symbolinen merkitys Islannin itsenäisyyskamppailussa, joka huipentui valtion syntyyn vuonna 1944. Pingvellirissä on myös pienen saarivaltion kansallisesti merkittävin hautausmaa, joten sitä voidaan pitää Islannin ”pyhimänä” paikkana.

Vuonna 1930 Alltingin tuhatvuotisen historian kunniaksi perustettu kansallispuisto esittelee ja suojelee pienen mutta lumoavan saaren kaunetta. Yhdessä Gullfossin vesiputouksen ja Haukadalurin geysirien kanssa Pingvellir on nykyään osa kuuluisaa, Islannin luonnon-

ihmeitä esittelevää Kultaista kiertorata. Modernin Islannin parlamentti on jopa antanut puistolle laillisen erityisaseman julistamalla, että Pingvellir olisi vastedes ”suojeltu kansallinen pyhättö kaikkia islantilaisia varten sekä Islannin valtion pysyvää omaisuutta, jonka parlamentti säilyttäisi sitä koskaan myymättä tai panttaamatta”.

LUONNONIHMEITÄ

Erinomainen esimerkki Pingvellirin aarteista on puiston etelärajalla laienehtiva Pingvallavatn, Islannin suurin luonnollinen järvi. Se kattaa 83 neliökilometrin alueen ja on yli 100 metriä syvä. Järven kirkkaissa, subarktisisissa vesissä elää jopa neljä erilaista nieriäkantaa, jotka joutuivat eristyksiin pinnanmuotojen muuttuessa edellisen jääkauden aikana. Pingvallavatnista pyydetty nieriät ja taimenet kuuluvat maailman suurimpiin.

Järven pohjoisranta houkuttelee sukeltajia tutustumaan Silfran halkeamaan, yhteen lukuisista puistolle ominaisista murtumista. Ne todistavat tektonisesta ja tuliperäisestä toiminnasta, joka myllertää maankuoren alla tällä seudulla. Halkeamat ovat seurausta Pohjois-Amerikan ja Euraasian mannerlaattojen liikkeistä, ja niihin kuuluu myös Almannagján noin 7,7 kilometrin mittainen pääkanjoni puiston länsireunalla. Almannagján rotko avautuu laakson länsireunalla, ja Heiðagján rotko Pingvellirin itärajalla muodostaa hautavajoaman itäisen reunan.

Kävely Almannagján solaa seurailtavalla polulla on Pingvellirin vierailun kohokohtia. Mantereita erottavien korkeiden laavaseinämien

Hautavajoaman polku kulkee Pohjois-Amerikan ja Euraasian mannerlaattojen välissä.

välissä astellessa voi pohtia sitä, että vuoden aikana mannerlaattojen liike siirtää kallioita noin kahdella senttimetrillä. Bingvellirissä laatat liikkuvat vastakkaisiin suuntiin, jolloin ne lohkeilevat, ja maa niiden välissä vajoaa.

Mahtavien, usein veden ja jään täyttämien kalliolaaksojen läpi kulkee monia polkuja. Yhden laakson, Nikulásargján, poikki johtava silta rakennettiin Tanskan kuningas Fredrik VIII:n vierailua varten vuonna 1907. Sillan ylittämä syvä halkeama tunnetaan nykyisin nimellä Peningagjá, Raharotko, sillä kristalinkirkkaaseen lähdeveteen on tapana heittää kolikoita ja esittää toivomus. Aurinkoisina päivinä rotkon pohjalla kimaltelee tuhansien kävijöiden jättämiä kolikoita.

ALLTING

Puiston sydän on Allting (ks. tietolaatikko) ja kalliioseinämän juurella sijaitseva Lögberg, Lakikivi, jonka edustalla levittäytyvällä kentällä viikingit ja keltit kokoontuivat suurin joukoin joka vuosi. Lakikiveltä puhujat esittivät asiansa kansalle ja lukivat lakia. Lögbergin tarkkaa sijaintia ei tunneta, koska hautavajoama on tuhannen vuoden aikana jatkuvasti muuttunut, mutta useimmat islantilaiset uskovat sen olleen Almannagjássa. Lögsögumaðurin (”lainpuhujan”) lisäksi kuka tahansa Alltingiin saapunut saattoi puolustaa asiaansa Lakikiveltä. Bingvellirin kansallispuistossa voi nähdä myös joitakin Alltingin jäännöksiä: osia viidestäkymmenestä turve- ja kivikojusta.

Lähistöltä paljastuu pala synkempää historiaa, nimittäin Almannagján Drekkingarhylur (”Hu-

Hvitájoen varrella sijaitseva Strokkurin geysir purkautuu 6–10 minuutin välein.

Allting

Islannin ensimmäinen uudisasukas, Ingólfur Arnarson, saapui saarelle vuonna 874, ja sekalaisen viikinki- ja kelttisiirtolaisten saapuminen loi nopeasti tarpeen yhtenäiselle lakijärjestelmälle sekä paikalle, jossa keskustella siitä. Allting, Islannin vapaavaltion lainsäädäntöelin ja korkein oikeus, perustettiin paikalle vuonna 930, ja nimi bingvellir tarkoittaa ”parlamentin kenttiä”. Allting oli tällaisella järjestetyllä kansankokouksella, jonka aluksi Lögbergillä (Lakikivellä) seisova lainpuhujain ilmoittimet. Sen jälkeen *goðar* (päälliköt) ja heidän alaisensa *þingmenn* (parlamentin miehet) käsitelivät ja ratkaisivat kiistakysymyksiä. Nykyisen Islannin parlamentti voi ylpeillä yhdellä maailman naisvaltaisimmista edustajistoista, mikä sopiikin muinaisen avoimen demokratian mantteliperijälle.

kutusallas”), johon hukutettiin aviorikoksesta tuomittuja naisia säkkeihin sullottuina 1500- ja 1600-luvuilla. Öxarájoen reunamilla pyöritelee monia vastaavia altaita. Joki virtaa kansallispuiston halki ja on näyttävimmillään Öxarárfossin suurenmoisella vesiputouksella. Vuoret ympäröivät puistoa kolmelta suunnalta, ja aluetta luonnehtivat ruohon peittämät laavakentät.

Opastuskeskuksesta saa tietoja retkeilypoluista sekä tärkeitä tietoja puiston ailahtelevasta säätilästä.

SNÆFELLSJÖKULL

Islannin rannikon ainoa kansallispuisto pursuaa myyttejä ja legendoja

Snæfellsjökullin jäätikön ylittäminen on suuri seikkailu.

Snæfellsjökullin kansallispuisto on saanut nimensä Snæfellsjökullin jääpeitteiseltä huipulta, joka kohoaa 1 446 metrin korkeuteen Faxaflóin lahden yllä, 120 kilometriä Reykjavíkistä luoteeseen. Tärkeimpiä nähtävyyksiä ovat jäätikkö ja sitä ympäröivä Buðahraunin laavakenttä. Vuonna 2012 ilmastonmuutos muistutti olemassaolostaan, kun huipun jää sulii pois ensimmäistä kertaa havaintohistoriansa aikana. Snæfellsjökull on aktiivinen tulivuori, ja laavakentät, luolat, rantakalliot ja mustahiekkaiset rannat kaikkialla vuoren ympärillä todistavat sen vaikutuksesta maisemaan.

Snæfellsnesin niemimaa on innoittanut kirjailijoita ja taiteilijoita jo yli vuosituhaten ajan. Erityisesti kaksi romaania on juurruttanut sen maineen: Jules Vernen *Matka maan keskipisteeseen* ja Halldór Kiljan Laxnessin *Jäätikön jumalat*. Vernen varhaisessa tieteistarinassa saksalainen

geologi veljenpoikineen laskeutuu Snæfellsissä sijaitsevaan tulivuoreen 1500-luvulta peräisin olevan islantilaisen kirjoituksen houkuttelemana: ”Laskeudu, rohkea matkustaja, Snæfells Yoculin kraatteriin, jota Scartarisin varjo koskettaa ennen heinäkuun ensimmäistä päivää, niin pääset Maan keskipisteeseen”. (Suom. Pentti Kähkönen, WSOY 1975.)

Snæfellsjökull laavakenttineen on toiminut näyttämönä myös useille islantilaisille saagoille, joita saaren ensimmäiset uudisasukkaat kirjoittivat. Ne ovat tarinoita kamppailuista peikkoja ja hurjia merenkävijöitä vastaan. Uskotaan, että ensimmäiset Amerikan mantereen saavuttaneet eurooppalaiset lähtivät matkaan juuri tältä niemimaalta, mitä tukee myös Kanadan Newfoundlandista löydetty arkeologinen aineisto. Kristoffer Kolumbuksenkin kerrotaan pistäytyneen seudulla kysymässä saarelaisilta neuvoja merenkulkuaan.

Nykypäivän vierailijat löytävät Snæfellsnesin niemimaalta lukuisia luonnonihmeitä: Saxhóllin tulivuoren kraatterin huipulle johtaa kävelyreitti, jota on helppo kulkea säällä kuin säällä.

Djúpalónssandurin kauniin, sileiden pikkukivien täyttämän rannan tuntumassa kohoavat oudot kalliot ovat muinaisten vulkaanisten basaltimuodostelmien merkittävästi muovautuneita jäänteitä. Rannan jylhien kalliojyrkänteiden edustalla lepäävät vuonna 1948 karille ajautuneen troolari Epinen murheelliset rippeet. Tarinan mukaan hukuneiden aaveet ulvovat tuulessa vieläkin. Elävien keskuudessa suuret rantakivet ovat pitkään toimineet islantilaisena miehuuskokeena, mutta turistin ei kannata yrittää nostaa niitä ilman hyvää tapaturmavakuutusta.

Toisaalla saman rantaviivan varrella Lóndrangar ja Svalþúfa ovat jäänteitä kraatterista, jonka meri

on vähitellen kuluttanut nykyiseen muotoonsa. Maanviljelijät eivät suositu niittämään heinää Svalþúfan kukkulalta, koska sitä sanotaan haltioiden asuinpaikaksi. Kukkulan juurella kohoa kuuluisa Þúfubjargin kallio, jolla runoilija Kolbeinn Joklaskald legendan mukaan mitteli lyyrisiä taitojaan paholaisen kanssa ja lähetti tämän takaisin helvettiin.

SNÆFELLSJÖKULLIN LUONTO

Vaikkei Snæfellsjökullin kansallispuisto olekaan erityisen suopea useimmille eläimille ja kasveille, yllättävän monet sitkeät lajit tulevat alueella toimeen. Ytri-Tungan ranta on hyvä paikka hylkeiden katseluun. Siellä voi nähdä sekä halleja että kirjohylkeitä. Kokonsa vuoksi hallit on helpompi huomata, sillä nämä suuret nisäkkäät voivat kasvaa jopa kolmen metrin pituisiksi.

Rannan vuorovesialtaissa tapaa pienempiä mereneläviä, kuten hankajalkaisia, katkoja ja rapuja. Merellä puolestaan kannattaa tähyillä miekavalaita, lahtivalaita ja pyöriäisiä, joita havaitaan usein Snæfellsnesin lähistöllä. Myös kettuja voi nähdä jolkottamassa laavakentillä pikkumetsähiiriä etsimässä, ja minkki harvoin rantaa ruoan toivossa.

Linnusto on vieläkin kirjavampaa, ja puiston kalliojyrkänteillä elää lukuisia lunneja ja myrskylintuja. Arnarstapissa, Rifissä ja Öndverðarnesissa pesii suuria lapintiirayhdyskuntia. Valkoinen tiira mustine lakineen ja punaisine nokkineen on helppo huomata ja kaunis katsella, muttei kannata pyrkiä liian lähelle sen pesää, sillä lintu on tarkka reviiirstään. Tiirat talvehtivat etelä-

Villihevonen pilvien peittämän Kirkjufellin (Kirkkovouri) edustalla.

sen pallonpuoliskon Antarktiksella, ja ne lentävät pohjoiseen nauttiakseen täysin rinnoin keskiyön aurin-gosta kesäisessä Islannissa. Pienten lintujen poikkeuksellinen lentotaito hipoo täydellisyyttä, ja sen ansioita ne kykenevät joka vuosi tekemään hämmästyttävän 40 000 kilometrin kiertomatkinsa. Muita alueella viivähtäviä muuttolintuja ovat muun muassa karikukko, sepelhanhi ja punarinta. Rannikon kalliojyrkänteet kuhisevat merilintuja: etelänkiisla, pohjankiisla, ruokki, myrskylintu, pikkukajava ja karimetso menestyvät Islannin länsirannikolla. Merimetsoihin kuuluvan karimetson voi nähdä Arnarstapissa hyvin läheltä, ja soidin-aikaan kannattaa tähystellä sen päätä koristavaa näyttäviä sulkatöyhtöä.

KÄVELYRETKIÄ JA MUUTA AJANVIETETTÄ

Varsinkin luolaharrastajien kannattaa osallistua opastetulle kierrokselle Vatnshellirin luolaan, 8 000 vuotta

vanhaan laavatunneliin, joka ulottuu 35 metrin syvyyteen maan alle. Osallistujat saavat taskulampun ja kypärän, mutta on syytä pukeutua lämpimästi ja valita retkeilyyn sopivat kengät. Toinen kuuluisa luola on kaiustaan tunnettu Sönghellir (Laulujen luola).

Puistossa on monia hyviä retkeilypolkuja, esimerkiksi 2,5 kilometrin pituinen Hellnar-Arnarstapin reitti, jonka varrella on islantilaisten saagasankareiden luolia sekä näyttäviä kalliokaaria, joiden kautta myrskyaallockko purkautuu räiskyen ilmaan. Kävelyretki niemimaan länsikärjessä Öndverðarnesin niemellä johtaa muinaisen viikinkihaudan kätkeväälle Skarðsvikin rannalle sekä merilintuyhdyskuntien asuttamille Svörtulof-tin kallioille.

Puiston läheltä Lysuhóllista voi vuokrata rantaretkensä ratsuksi vanhan islanninhevosen. Ne on jalostettu samasta kannasta 900- ja 1000-luvulta lähtien.

VATNAJÖKULL

Jäinen maailma kätkee pinnan alla hehkuvan tulen

Monet eri luonnonvoimat ovat olleet mukana luomassa Vatnajökullin kansallispuistoa, joka muodostuu samannimisestä jäätiköstä ympäröivine laavakenttineen. Vuolaat virrat, kalliota järsivät jäätiköt ja Islannin tuliperäisten ja geotermisten syvyyksien räjähtävä voima ovat antaneet seudulle sen järisyttävän ja karun kauneuden. Puistossa esiintyy kaikkia niitä maisemia, joista Islannin subarktinen saari tunnetaan: jäähuipuisia vuoria, lohkeilevia jäätiköitä, kalliorotkoja, laajoja jääkenttiä, kuumia lähteitä, mahtavia tulivuoria, yliluonnollisen kauniita jääluolia ja kummallisia basalttimuodostelmia. Noin 14 prosenttia Islannin pinta-alasta kattava Vatnajökull on nykyään Euroopan suurimpia suojelualueita ja samalla kiistaton osoitus saaren sitoutumisesta ympäristönsuojeluun.

ELOKUVAMAISEMIÄ

Puiston ylimaalliset näkymät ovat vetäneet puoleensa elokuvantekijöitä, jotka ovat tavoitelleet vierauden tai muinaisuuden tuntua. Jos Vatnajökullissa joskus tuntuu siltä kuin kävelisi Interstellarin tai Game of Thronesin tapahtumapaikoilla, niin asia on luultavasti juuri niin.

*Huikaiseva kristalliluola
Breiðamerkurjökullin jäätiköllä.*

Vatnajökull on Euroopan suurin jäätikkö Arktiksen ulkopuolella. Sen pinta-ala on 8 100 neliökilometriä, ja paksu jääpeite ulottuu parhaimmillaan jopa kilometrin syvyyteen. Myös puiston muut tulivuoret, Askja, Kverkfjöll ja Snæfell, kohoavat korkeina, samoin Herðubreiðin vulkaaninen pöytävuori. Ylätasangon pohjoisosaa halkoo Jökulsárgljúfurin jäätikkörotko, jonka yläpäässä ryöppyää Dettifossin mahtava vesiputous. Pohjoisempina hevosenkengän tavoin kaartuvat Ásbyrgin kalliojyrkänteet ovat myös näkemisen arvoiset.

VATNAJÖKULLIN JÄÄTIKKÖ

Vatnajökullin jäätikkö on puiston ykköskohde, ja sinne suuntaavien moottorikelkka- ja maastoautoretkien lähtöpaikka sijaitsee Skaftafellsjökullissa. Vatnajökullin ylemmille jääkentille tarvitaan ammattioppaita ja moottoroituja hevosvoimia, ja puiston jäinen sydän on avoinna vain heinäkuusta syyskuuhun. Haasteeseen tarttuvia odottaa Grímsvötnin aktiivinen tulivuori, joka paiskasi edellisen tuhkaryöppynsä taivaalle vuonna 2011 pysäyttäen suuren osan Grönlannin, Irlannin ja Skotlannin lentoliikenteestä.

AUTOILUA, KÄVELYÄ JA MUUTA AJANVIETETTÄ

Puistoa halkovat tiet tarjoavat paljon nähtävää autolla liikkuville. Hringvegurin eli kehätien Skaftafellista

Höfniin kulkevalla rannikko-osuudella on hienoja nähtävyyksiä, kuten lunnihdyskuntia ja jäisiä laguuneja.

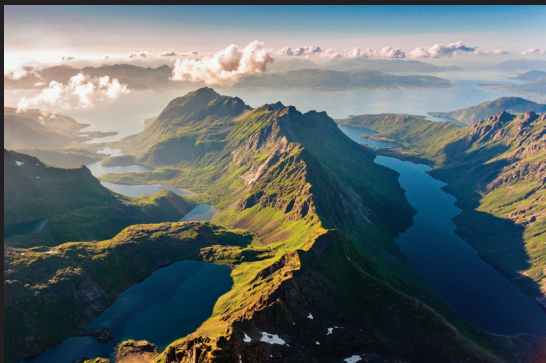
Jos ahtaat paikat eivät pelota, kannattaa ehdottomasti laskeutua oppaan kanssa yhteen Vatnajökullin monista jääluolista: luolien aavemaisen valon sekä sinisten ja mintunvihreiden sävyjen ansiosta jäätunneleissa kapuaminen on ikimuistoinen kokemus.

Kahden päivän vaellus Ásbyrgistä Dettifossiini tarjoaa Islannin kauneimpia näkymiä. Reitti kulkee läpi luonnonvoimien mahtia henkivien maisemien ja huipentuu Dettifossin valtaisilla putouksilla, joiden villi voima on mykistävää katseltavaa.

Puistossa kannattaa tähyillä upeita islantilaisia porotokkia. Eläimet ovat maahan 1770-luvulla tuotujen norjalaisten porojen jälkeläisiä. Meren lähellä menestyy runsas lintukanta, ja rannoilla vaappuu lunneja ja lyhytnokkahanhia. Ingólfshöfðin luonnonsuojelualue on hyvä paikka lintujen tarkkailuun lähietäisyydeltä. Myös tunturihaukat ja kiirunat sietävät Islannin ankaraa ilmastoa.

Puistossa vietetyn reippaan päivän päätteeksi matkailijalle saatetaan tarjota islantilaista perinneherkkua: *hákarlia* eli fermentoitua haita. Varoituksen sana: merkillisempää makuelämystä saa hakea. Palanpainikkeeksi kannattaa ehdottomasti hörpätä toista kansallista klassikkoa, *brennivíniä* (kirkasta, makeuttamatonta viinaa).

LÖYDÄ EUROOPPA, JOLLAISTA ET KOSKAAN OLE NÄHNYT

Tämä runsaasti kuvitettu teos esittelee 340 eurooppalaista kansallispuistoa. National Geographicin asiantuntijat johdattavat lukijan Pohjois- ja Itä-Euroopan majesteettisten maisemien, kuuluisien kulttuuri-aarteiden ja historiallisten maamerkkien äärelle. Kirjan sivuilla odottaa vehreänä kukoistava luonto kiehtovine eläimineen ja kansallispuistojen suojelema kulttuuriperintö. Kattava, innoittava ja asiantuntemuksella laadittu opas Pohjois- ja Itä-Euroopan suurimmista rikkauksista tutustuttaa lukijan maailman mahtavimpiin kansallispuistoihin.

www.tammi.fi

56.8

ISBN 978-952-04-4495-2